

FISKETS GANG

Utgitt av Fiskeridirektøren

Kun hvis kilde oppgis er ettertrykk fra «Fiskets Gang» tillatt.

46. årg.

Bergen, Torsdag 9. januar 1960

Nr. 2

Abonnement: kr. 20.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Utlandet: Til Danmark, Sverige og Island kr. 20.00, ellers kr. 26.00 pr. år.

Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor «Fiskets Gang»s telefon 30 300.

Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: «Fiskenytt».

Fiskerioversikt for uken som endte 9. januar 1960

Det var noe variabelt med værforholdene i ytre distrikter og til havs i uken som endte 9. januar. Finnmark og Troms hadde svært små fiskekvanta. I Vesterålen foregår en del seifiske med garn og det tas også litt skrei. Levendefiskomsetningen er kommet i gjenge igjen. Garnbåter har tatt til dels gode seifangster utfor Sunnmøre, mens flåten i Sogn og Fjordane har gjort det bra på håfiske. I de sydlige områder var tilgangen på fisk og reker større enn i de foregående uker. I Nord-Norge, spesielt i Finnmark, slo sildefisket godt til. Litt fiske foregikk det også lenger sør.

Fisk m.v. utenom sild og brisling.

Finnmark: Det ble brakt lite fisk inn i beretningsuken, men det meldes om godt fiske med toppfangster på 46 000 kg torsk for Nordkappbanken omkring ukeskiftet 10.–11. januar. Samtidig ble det tatt opptil 20 000 kg på torskenot i Laksefjord. Ukefangsten ble 536 tonn mot 667 uken før. Det ble ilandbrakt 423,2 tonn torsk, 86,8 tonn hyse, 6,6 tonn sei, 6,5 tonn brosme, 4,4 tonn kveite, 3,8 tonn flyndre, 0,2 tonn steinbit, 4,2 tonn uer og 0,2 tonn blåkveite. Leverutbyttet ble 334 hl og rognutbyttet 28 hl. Det deltok bare 227 båter og 800 mann i fisket.

Troms: Det ble i uken ilandbrakt 46 tonn, hvorav 4,2 tonn torsk, 1,1 tonn sei, 14,6 tonn brosme, 17 tonn hyse, 3,7 tonn kveite, 0,8 tonn flyndre, 4,4 tonn uer. Som tillegg til foregående ukeoppgave

Fisk brakt i land i Finnmark i tiden 1. januar – 9. januar 1960.

Fiskesort	Mengde	Anvendt til				
		Ising og frysing	Salting	Henging	Hørmtikk	Fiskemel og dyrefor
Skrei	—	—	—	—	—	—
Loddetorsk..	—	—	—	—	—	—
Annen torsk	423	242	91	90	—	—
Hyse	87	78	—	9	—	—
Sei	7	3	—	4	—	—
Brosme	6	—	—	6	—	—
Kveite.....	4	4	—	—	—	—
Blåkveite ..	—	—	—	—	—	—
Flyndre	4	4	—	—	—	—
Uer	4	4	—	—	—	—
Steinbit	—	—	—	—	—	—
Reker	—	—	—	—	—	—
¹ I alt	535	335	91	109	—	—
I alt pr. 10/1-59	636	499	71	93	—	—

¹ Lever 334 hl.

kommer leveransene fra en engelsk tråler, som av særskilte grunner fikk adgang til å losse i Norge. Den hadde 61 tonn, nemlig 21,4 tonn torsk, 14 tonn hyse, 0,8 tonn kveite, 9 tonn flyndre, 2,6 tonn uer og 13,2 tonn sei.

OLAF THUESTAD A/S - Haugesund

Telegr.adr.: SILD Telefon: Kontor 6030 - Privat 1016, 3145, 1205, 1705

Kommisjon og Meglerforretning

Fisk brakt i land i Møre og Romsdal fylke i tiden 1. januar — 9. januar 1960.¹

Fiskesort	Mengde	Anvendt til				Fiskemel og dyrefor
		Ising og frysing	Salting	Henging	Hermetikk	
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Skrei	—	—	—	—	—	—
Annen torsk....	50	49	1	—	—	—
Sei	85	56	—	29	—	—
Lyr	1	1	—	—	—	—
Lange	32	1	31	—	—	—
Blålange	—	—	—	—	—	—
Brosme	45	26	—	19	—	—
Hyse	30	30	—	—	—	—
Kveite	1	1	—	—	—	—
Rødspette.....	1	1	—	—	—	—
Marefyndre....	—	—	—	—	—	—
Ål	—	—	—	—	—	—
Uer	—	—	—	—	—	—
Steinbit.....	—	—	—	—	—	—
Skate og rokke	10	10	—	—	—	—
Håbrann	—	—	—	—	—	—
Pigghå	36	36	—	—	—	—
Makrellstørje ..	—	—	—	—	—	—
Annen fisk	23	23	—	—	—	—
Hummer	1	1	—	—	—	—
Reker	—	—	—	—	—	—
Krabbe.....	—	—	—	—	—	—
² I alt	315	235	32	48	—	—
Herav:						
Nordmøre	215	135	32	48	—	—
Sunnmøre og Romsdal	100	100	—	—	—	—

¹ Etter oppgaver fra Norges Råfisklag, Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag og Håbrandfiskernes Salslag. Omfatter også fisk fra fjerne farvann Saltfisk er omregnet til sløyd hodekapet vekt ved å øke saltfiskvekten med 72 prosent. ² Lever 89 hl.

Vesterålen: I uken ble det for Bø fisket 106 tonn sei og 12,5 tonn skrei. Det er bra utsikter for seifisket, usikkert for skreifisket. Det er ingen fart i fisket og ikke full deltakelse. Været var mindre bra. Av skreien ble det saltet 5,3 tonn, iset 7,2 tonn, saltet 5 og iset 4 hl rogn, dampet 4 hl tran. Fiskevekten var 5 kg (sløyd, kappet), leverinnhold 1000 og tranprosent 60. Fra Andenes meldes det om ilandbrakt parti i uken på 117,8 tonn, hvorav 21,6 tonn torsk (mest oppsigfisk) og 95,5 tonn sei.

Levendefisk: Fra Levendefisklagets distrikt ble det i uken tilført Trondheim 30 tonn lev. torsk, Bergen 18 tonn, mens 18 tonn er underveis til Østlandet/Oslo med fremkomst 14. januar. Bergen mottok dessuten fra Sogn og Fjordane 2 tonn lev. torsk, 12 tonn småsei samt fra Rogaland 11 tonn småsei og fra Hordaland 2,5 tonn lev. torsk og 5 tonn lev. småsei.

Fisk brakt i land i Troms i tiden 1. januar — 9. januar 1960

Fiskesort	Mengde	Anvendt til			
		Ising og frysing	Salting	Henging	Hermetikk
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Skrei	—	—	1	—	—
Annen torsk	4	2	—	1	—
Sei	1	—	—	1	—
Brosme	15	—	—	15	—
Hyse	17	17	—	—	—
Kveite	4	4	—	—	—
Blåkveite ..	—	—	—	—	—
Flyndre....	1	1	—	—	—
Uer.....	4	4	—	—	—
Steinbit....	—	—	—	—	—
Størje.....	—	—	—	—	—
Annen	—	—	—	—	—
Reker	—	—	—	—	—
I alt ¹	46	28	1	17	—

¹ Inkluderer Tromsø by.

Møre og Romsdal: Kristiansund N hadde i uken 23,5 tonn fisk, hvorav 6,6 tonn torsk, 10,5 tonn sei, 4 tonn lyr, 2,4 tonn hyse. Sunnmøre og Romsdal melder om ukeparti på 353 tonn fisk. Seifisket med garn kom i gang og ga ujevnt utbytte, men opptil 11 tonn på båten. Det ble innbrakt 61 tonn torsk, 244 tonn sei, 5,2 tonn lyr, 0,8 tonn lange, 20 tonn hyse, 0,6 tonn flyndre og 23 tonn hå.

Sogn og Fjordane: Det var heller lite hå under kysten siste uke, meldes det, men det ble tatt fangster opptil 20 tonn på Tampen. Ukefangsten ble i alt 549 tonn fisk, hvorav 12,6 tonn torsk, 2,9 tonn sei, 18,5 tonn lange, 36,6 tonn brosmme, 1,5 tonn hyse, 476,5 tonn pigghå samt litt kveite og flyndre.

Hordaland: Utenom de ovennevnte 7,5 tonn levende fisk ble det i uken ilandbrakt 2 tonn sløyd fisk, 2,5 tonn rund pigghå og 0,5 tonn reker — altså ukefangst på 12,5 tonn.

Rogaland: Det ble brakt i land 60 tonn av de vanlige fiskesorter.

Skagerakkysten: Det ble brakt inn 25 tonn fisk.

Oslofjorden (Fjordfisk): Ukefangsten ble 5 tonn fisk.

Håbrann: Det ble brakt i land 12,3 tonn håbrann — hovedsakelig kystfanget.

Fiske brakt i land i Sogn og Fjordane i tiden 1. januar — 31. desember 1959.¹

Fiskesorter	I alt	Av dette til				
		ising og frysing	salting	henging	hermetikk	oppmaling
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	642	531	104	7	—	—
Sei	1 079	692	21	366	—	—
Lange	1 221	—	1 221	—	—	—
Brosme	596	8	568	20	—	—
Hyse	134	134	—	—	—	—
Kveite	33	33	—	—	—	—
Rødspette	6	6	—	—	—	—
Mareflyndre	—	—	—	—	—	—
Pigghå	² 13 848	² 13 793	—	—	—	—
Makrellstørje	—	—	—	—	—	—
Hummer	—	—	—	—	—	—
Reker	—	—	—	—	—	—
Krabbe	—	—	—	—	—	—
Annen fisk	17	17	—	—	—	—
I alt²	17 576	15 214	1 914	393	—	—

¹ Etter oppgaver fra Sogn og Fjordane Fiskesalslag

² Revidert.

Skalldyr: Av reker hadde Oslofjorden 3 tonn kokte og 2,5 tonn rå, Skagerakkysten 16 tonn kokte og 10 tonn rå, Rogaland 4 tonn kokte og 3 tonn produksjonsreker, Hordaland 0,5 tonn. Av hummer hadde Sunnmøre og Romsdal 0,7 tonn, Rogaland 0,5 tonn.

Sild og brisling.

Feit- og småsildfisket: Nord-Norge og især Finnmark hadde betydelig småsildfiske i uken. Det ble ilandbrakt 99 180 hl. Finnmark hadde 66 030 hl, hvorav på Varangerfjord 400, Laksefjord 6850, Porsanger 5300, Repparfjord 24 600, Alta 17 580, Bergsfjord 11 300 hl. Troms hadde 18 250 hl, hvorav på Kvenangen 120, Nordreisa 3400, Rotsund 3400, Lyngen 2000, Ulsfjord 2550, Ersfjord, Hillesøy 2200, Katfjord 3400 og Malangen 80 hl. Nordland hadde 14 900 hl, hvorav på Eidsfjord, Vesterålen 9500, Helgeland 5400. Både fra Eidsfjord og Helgeland har det vært levert mussa til hermetikk.

Nord-Trøndelag: Det ble i uken oppfisket 1544 hl, hvorav levert til salting 162, frysing 758, hermetikk 624 hl.

Buholmsråsa—Stad: Det ble fisket 157 hl feitsild, hvorav saltet 3 og levert fabrikk 154 hl, og fisket 1272 hl småsild, hvorav til hermetikk 834 og fabrikk 438 hl.

Sør for Stad: Det ble fisket 290 hl mussa og 200 hl sild 13/19 på strekningen Stad—Bergen samt 1748 hl mussa sør for Bergen.

Fjordsild: Fjordfisk (Oslofjorden) melder å ha hatt 20 tonn fjordsild i uken.

Brisling: Østpå ble det tatt 300 skj. brisling med not. Den ble levert til ansjos.

Summary.

The weather conditions during the week ending January 9th were varying. The landings of groundfish in Finnmark and Troms were small and amounted to 536 tons and 46 tons respectively. Cod and haddock were the leading items. Off Vesterålen saithe fishing with nets is taking place. The catches also contain a small percentage of spawning cod. This week 118 tons and 119 tons, mainly saithe, were landed at Andenes and at Bø.

Saithe was also taken off Sunnmøre by net boats. The district's landings were 353 tons of fish including 244 tons of saithe, 61 tons of cod, 20 tons of haddock and 23 tons of dogfish. The Sogn og Fjordane fleet landed 549 tons of fish, of which dogfish counted for 476 tons.

In southern districts the landings of white fish and prawns were larger than last week's.

The small-herring fishery in Northern Norway, especially in Finnmark, gave good catches. The week's landings were reported to be 99 000 hectolitres. Between Buholmsråsa and Stad and south of Stad 3667 hectolitres were landed mainly small herring.

**BSL
BO**

EKTE BORNEO CATECHUE
impregnerer ypperlig og setter den rette farge på noter og garn

VESTLANDSKE DESTILLATIONSVERK A/S
BERGEN

Fetsild- og småsildfisket 1. januar — 31. desember 1959

	Finnmark—Buholmråsa ¹		Buholmråsa— Stad		Stad—Rogaland		Samlet fangst	
	Fetsild	Småsild	Fetsild	Småsild	Fetsild	Småsild	Fetsild	Småsild
	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl
Fersk eksport.....	—	—	2 924	649	1 695	1 740	4 619	2 389
Saltet	5 997	818	7 328	1 343	6 705	2 820	20 030	4 981
Hermetikk	119	26 945	4 073	27 935	8 427	85 077	12 619	139 957
Fabrikkfetsild	97 459	1 239 944	189 280	² 318 307	65 504	203 832	352 243	1 762 083
Agn	19 878	4 689	52 593	3 302	5 870	1 794	78 341	9 785
Fersk innenlands	2 409	98	3 638	603	5 670	6 500	11 717	7 201
I alt	125 862	1 272 494	259 836	352 139	93 871	301 763	479 569	1 926 396
I alt pr. 31/12 1958	339 379	1 015 981	234 516	391 140	4 145	149 558	578 040	1 556 679

¹ Lodde til fabrikk 814 090 hl. ²Av dette 1 155 hl til dyrefor.

Verdi av utførsel av fisk og fiskeprodukter, hval- fangstprodukter og produkter av selfangst.

	1959	
	Nov.	Jan.-Nov.
<i>Fisk og fiskeprodukter</i>	1000 kr.	1000 kr.
Fersk, frossen, tørket, saltet eller røykt fisk, krepsdyr og bløtdyr ..	50 067	552 849
Rå sildolje	18	564
Tran	3 274	31 209
Raffinert og annerledes bearbeidd sjødyrolje	318	6 387
Hermetikk og halvkonserv av fisk, krepsdyr og bløtdyr	18 699	162 920
Sildemel	5 482	84 839
Annet mel av fisk, krepsdyr og bløtdyr	1 394	17 912
Tangmel	314	3 071
Andre fiskeprodukter	566	12 718
I alt	80 132	872 469
<i>Hvalfangstprodukter</i>		
Hval- og kobbekjøtt	103	1 743
Rå hvalolje	6	131 421
Rå sperm- og bottlenoseolje	313	14 638
Degras	—	23
Herdet fett	6 605	91 146
Andre hvalfangstprodukter	590	11 362
I alt	7 617	250 333
<i>Selfangstprodukter</i>		
Rå selolje	39	4 423
Rå og tilberedte pelsskinn av sel, kobb, klappmyss, isbjørn ..	695	25 887
Andre selfangstprodukter	15	145
I alt	749	30 445

Utlandet.

Det britiske fiske i januar — oktober 1959.

Ifølge offisielle oppgaver ble det i januar—oktober 1959 brakt i land i England og Wales av britiske fiskere i alt 479 833 tonn fisk utenom skalldyr. Av dette var 48 990 tonn tatt i Barentshavet, 80 776 tonn ved Bjørnøya og Spitsbergen og 33 959 tonn ved norskekysten. Til samme tid i fjor var det tatt 44 190 tonn i Barentshavet, 53 322 tonn ved Bjørnøya og Spitsbergen og 36 770 tonn ved norskekysten.

Av fangsten på de nevnte felt i 1959 besto 127 699 tonn av torsk mot 97 036 tonn til samme tid i 1958.

Fisheries Council of Canada behandler spørsmålet om subsidier er svaret på fiskeriproblemene.

Følgende gjengis fra «Canadian Fisherman»s desemberutgave: Representanter for Fisheries Council of Canada møttes nylig i Ottawa med fiskeriminister J. Angus MacLean for å betone den stigende bekymring over næringens udyktighet til å møte den økende konkurranse fra sterkt subsidierte utenlandske fiskeflåter, spesielt utfor Canadas østkyst.

C. J. Morrow, Halifax, la frem næringens syn og pekte på situasjonens bakgrunn og de faktorer som virket til skade for den kanadiske fiskerinæring.

Mr. Morrow samlet sitt syn i følgende punkter:

1. Næringen står overfor en alvorlig situasjon som skyldes økte kapitalutlegg til fiskefartøyer på grunn av kravene om mer moderne utrustning samt høyere priser på arbeid og materialer.

2. Fra et omsetningssynspunkt er industrien avhengig av en kontinuerlig strøm av råprodukter året rundt, som det ikke er mulig å oppnå fra kystfisket.

3. Næringen står spesielt på østkysten overfor økende utenlandsk konkurranse på fiskebankene fra et stadig utvidet utenlandsk fiske drevet av større og bedre utrustede fartøyer enn den kanadiske flåtes.

Jglo - Haugesund
Til tjeneste

Etablert 1909 **A/s Halfdan Nagelgaard** Telegr.adr. Nagelgaard
BERGEN
Kjøper Tørrfisk - Saltfisk - Sild - Rogn

4. De utenlandske fartøyer blir subsidierte i varierende målestokk av sine respektive land, hvorved de oppnår en tilleggsfordel konkurransemessig.

5. Den økte fangstintensitet innebærer et betydelig pluss til kostnadene på grunn av et stadig nedadgående fangstvolum pr. båt.

6. Den kanadiske fiskerinæring står også overfor hård utenlandsk konkurranse fra produsenter av fisk fanget utfør vår kyst. Dette gjelder især vårt viktigste marked USA.

7. Kanadiske fiskefartøyer bidrar i stor utstrekning til landets økonomi (en stor tråler for eks. innbefatter uttelling til mannskap, arbeidere ved tilvirkningsanleggene etc. av omkring \$ 400 000 pr. år).

8. Hvert fiskefartøy er en faktor i opprettholding av skipsverftenes velgående ved tilføring av beskjefliggjennom reparasjoner, utbedringer etc., som i løpet av et skips levetid beløper seg til et beløp i dollars som motsvarer dets opprinnelige kostnad.

9. Den kanadiske fiskeflåtes fartøyer er en virksomhetsfull faktor i tilfelle nasjonal unntakelsestilstand, som krig, samt i etter-søknings- og redningstjeneste.

Næringens konkluderende forslag til fiskeriministeren ble spesielt rettet mot statsstøtte i en eller annen form som kan sette næringen i stand til å bygge opp fiskeflåten således at denne effektivt kan konkurrere med utenlandske flåter.

Dertil ble det gitt uttrykk for misnøye med den form for støtte som gis nå, som er basert på kostnadene for 10 år siden og som bare er anvendelig for små typer av farkoster. Næringen foreslo at denne politikk skulle tas opp til ny behandling, utstrakt til nye områder og utstrakt også til å gjelde fartøyer over 65 fots lengde.

Fiskere fra fire Stillehavsnasjoner møtes i British Columbia.

Følgende gjengis fra «Pacific Fisherman»s desemberutgave: Delegationer fra Japan og Sovjetsamveldet konfererte med representanter for kanadiske og amerikanske fagforbund i Vancouver, B. C. tidlig i november og diskuterte forskjellige problemer med hensyn til de fire nasjoners fiskerier.

Russerne fortalte om deres lands langtidsprogram for fiskeritbyggingen og japanske talsmenn understreket virkningen av overfylling av og nedsatte utbytter på de felter hvor de opererte.

Hajime Abe fra All-Japan Fishermen's Council erklærte at japanske fiskere blir trykket ut av områdene i nærheten av Korea og Kamtchatka, og at denne sammenskrumpning av fiskeområdet sammenkoblet med et økende antall fiskere og mer effektivt redskap skapte en alvorlig situasjon.

Møtet foregikk under regi av United Fishermen and Allied Workers Union, hvis sekretær Homer Stevens uttalte, at et noenlunde liknende problem også hadde oppstått for British Columbias fiskere, idet antallet av utstedte lisenser hadde økt fra 12 008 i 1953 til 14 266 i 1958.

Sekretær Alexander Ivkin fra Food Workers Union of Russia rapporterte at Sovjetsamveldet akter å øke fiskefangsten fra 1958-nivået på 2 900 000 tonn til 4 600 000 tonn eller med 60 pst. i løpet av inneværende sju-årsplans periode, som løper ut i 1965.

Ekspansjon i fiskerierne i fjerne farvann i Atlanterhavet, Stillehavet og Antarktis sammen med en radikal modernisering av fartøyer og redskaper ventes å ville tilveiebringe større fangstbytter, sa Mr. Ivking. I de senere år var antallet russiske fiskefartøyer blitt firedoblet, sa han, og en nettoøkning på 8 pst. er forutsatt i sjuårsplanen etter opphugging av eldre typer. Videre forutsettes 75 pst. økning i maskinkraft. Fiske etter saury, sar-

diner, tunge (sole), torsk og sei (lyr) er de viktigste fiskerier som er beregnet for vekst.

Mr. Ivkin opplyste at typen av nye fartøyer Russland introduserte var et fartøy med fryseri som gir adgang til tilvirkning av fileter, hermetisering samt mel- og oljeproduksjon i mekaniserte anlegg ombord. Som svar på et spørsmål fra Chris Christensen, som representerte Fishermen's Union of Petersburg, Alaska, uttalte Mr. Ivkin at sovjettrålere som opererte i Beringssjøen ikke fisket kveite og at kveitefiske ikke var blitt tatt i betraktning av russerne. Heller ikke forelå det planer om en økning av fangsten av Stillehavslaks. Mindre enn 20 pst. av den russiske lanksefangst blir hermetisert, tilla han.

Perus fiskeeksport.

Av en notis i «AFZ» (29. desember) fremgår det at Peru i forløpne år har utvidet sin fiskeeksport sterkt. I første halvår 1959 ble det eksportert fiskeprodukter til en verdi av 20 mill. US-dollar, mens eksportverdien for hele året 1958 beløp seg til 21 mill. US-dollar. I særdeleshet økte eksporten av fiskemel, idet verdien i halvåret utgjorde 14 mill. dollar sammenliknet med 12 mill. for hele 1958.

Angolas fiskemeleksport faller.

Herom melder «AFZ» den 29. desember, at en del av de fiskemel- og oljeproduserende fabrikker i portugisisk Angola var blitt stående uvirksomme på grunn av dårlig fiske. I henhold til opplysninger fra Deutsche Überseeische Bank gikk fiskemeleksporten i de første sju måneder av 1959 tilbake til 31 900 tonn mot 41 900 tonn i samme periode av 1958. Utførselen av tørket fisk falt fra 8000 til 6000 tonn.

«Nordsee» bestilte 8 trålere.

«AFZ» opplyser 29. desember, at «Nordsee» Deutsche Hochseefischerei har kontrahert 7 motortrålere, hvorav 4 hekkfangere. Rickmers vil bygge to av disse hekktrålere hver på 67 meters lengde og 11 meters bredde. De skal forsynes både med fryseanlegg og melfabrikk. Begge de to andre hekktrålere skal bygges av Seebeckwerft i Bremerhaven. De er av ny konstruksjon og avviker på vesentlig måte fra de hittil i drift værende fartøyer av denne art. De øvrige tre trålere, som også Seebeck skal bygge, er normale sildefangere av typen «Augsburg», hvorav verftet skulle levere én den 29. desember. De her omtalte nye trålere skal komme i drift i 1960/61. Tysklands største havfiskerederis flåte, som hittil ikke har innbefattet noen hekkfangere, skal for øvrig ikke forøkes, men kun moderniseres ved å ta et motsvarende antall eldre fiskedampere ut av tjeneste.

Uforandrete minimumspriser på britisk «distant water» fisk.

«The Fishing News» opplyser 1. januar at British Trawlers Federation har truffet bestemmelse om minimumspriser for fisk gjeldende fra 1. februar.

Prislisten viser ingen endringer i forhold til i fjor og prisen på torsk blir således minst 56 sh. pr. 10 stone kit for de syv månedene innenfor tidsrommet februar–august 1960 og ikke mindre enn 66 sh. for de fem månedene fra september inntil februar 1961. Minimumsprisen på hyse skal forbli på linje med torsk, og likedan skal prisen på «chat haddock» — en kategori som ble introdusert første gang i fjor — forbli uforandret 50 sh. pr. 10 stone kit.

Utlandet forts. side 30.

Stortrålernes lønnsomhet 1958

Ved førstesekretær A. Holm.

I «Fiskets Gang» nr. 48, 1959, ble det gitt en melding om stortrålernes *fiske* i 1958. I denne melding skal en behandle stortrålernes *lønnsomhet* i samme år. Det statistiske grunnlaget for undersøkelsen er de årsregnskaper som rederne sender inn til Fiskeridirektoratet.

Total fangstmengde og fangstverdi 1949—1958.

I løpet av årrekken 1949—1956 ble den totale fangstmengden til stortrålerne nesten tredoblet, — fra 12.400 tonn til 34.800 tonn regnet i ferskvekt. Verdien gikk i samme periode opp fra 6,1 mill. kr. til 24,1 mill. kr., altså nesten til det firedoble. Imens økte tallet på stortrålere fra 12 til 23 (se tab. 1).

I 1957 økte tallet på trålere til 26, men en fikk likevel en nedgang i fangstmengden på godt og vel 20 prosent, og en nedgang i verdien på noe under 20 prosent i forhold til året før.

I 1958 ble fangstresultatene for stortrålerne ytterligere forverret. Mens tallet på trålere da var kommet opp i 27, var den totale fangstmengde gått ned til 25.700 tonn, og verdien til 18,6 mill. kr. I forhold til toppåret 1956 var dette en reduksjon på om lag 26 prosent i mengde, og om lag 23 prosent i verdi.

Betrakter en sammensetningen av fangstmengden, ser en at saltfiskkvantumet hadde en jamn, men relativt svak øking fra 1949 fram til 1956. Både i 1957 og i 1958 gikk saltfiskkvantumet sterkt tilbake, slik at det i siste året ikke var stort større enn i 1949 (se fig. 1).

Ferskfiskkvantumet hadde en meget sterk stigning fra 1949 til 1956, ble noe redusert i 1957, men kom i 1958 nesten opp på 1956-nivået igjen. Det var altså først og fremst saltfisktrålingen som sviktet i 1958. Av de 26 trålerne som var i drift i 1957, gikk 16 på salteturer, 6 på ferskfiskturer og 4 på kombinert saltfisk- og ferskfiskturer. Tilsvarende tall for 1958 var henholdsvis 8, 7 og 12. Som en ser, gikk tallet på trålere med saltfisktilvirkning sterkt ned fra 1957 til 1958.

Av de uttalelser som ble innhentet i samband med regnskapsoppgavene, gikk det fram at fangstforholdene generelt sett var dårlige i 1958. Forholdene var noe bedre i første halvår enn i annet halvår, og fisket på kysten var noe bedre enn i fjerne farvann.

Det kan i denne forbindelse nevnes at fangstmengden for Bjørnøyas vedkommende ble redusert med om lag 50 prosent fra 1956 til 1957, og med om lag 40 prosent fra 1957 til 1958. Fiske på Finnmarkskysten ga derimot om lag dobbelt så stort kvantum i 1958 som året før.

Avsetningsforholdene var gunstige i 1958. Saltfiskens hadde rett nok noe tregere avsetning utover sommeren, — et forhold som for øvrig også gjorde seg gjeldende året før.

Det ble oppnådd gjennomgående noe lavere pris for saltfiskens og biproduktene, og noe høyere pris på ferskfisken i 1958 enn året før. Dette ga en samlet gjennomsnittspris på 72 øre pr. kg (omregnet fersk, inklusiv biprodukter), d. v. s. en nedgang på 3 øre pr. kg fra året før.

Tab. 1. Fangstmengde og -verdi 1949—58. Alle stortrålere.

År	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Antall farkoster	12	11	14	12	15	16	17	23	26 ²	27 ²
Fangstmengde, fersk 1000 tonn	2.3	1.8	2.2	1.3	4.0	9.0	11.6	14.2	9.3	13.7
Fangstmengde, salt 1000 tonn	5.3	6.0	6.4	7.8	7.8	8.6	8.3	10.4	9.0	5.9
Fangstmengde, omregnet ¹ . 1000 tonn	12.4	13.5	16.0	18.6	21.3	27.3	28.7	34.8	27.0	25.7
Fangstverdi, ekskl. biprod. mill. kr. . . .	5.3	6.5	8.9	12.2	11.2	16.1	19.2	22.7	19.0	17.5
Fangstverdi, inkl. biprod. mill. kr. . . .	6.1	7.5	10.4	12.9	12.3	17.2	20.4	24.1	20.1	18.6

¹ Omregnet til ferskfiskvekt, — saltfiskvekt økt med 94 prosent for fangst fra Vest-Grønland, og med 72 prosent for de øvrige felter. Tallene omfatter biprodukter.

² Hertil kommer en tråler som utelukkende ble nyttet til fiske etter sild og tobis. I alt hadde 30 farkoster på over 300 br. tonn tillatelse til å drive trålfiske i 1957 og 32 farkoster i 1958.

Gjennomsnittsfangstene i 1949—1958.

Figur 2 gir en grafisk framstilling av de gjennomsnittlige fangstmengder pr. tråler i perioden 1949—1958. Gjennomsnittstallene er regnet ut ved at den ilandbrakte fangstmengde, omregnet i ferskvekt, er dividert med det antall trålere som har vært i drift i hvert av årene. Disse gjennomsnittsfangster vil være påvirket bl. a. av i hvilken grad trålerne har hatt full virksomhet i året. Dessuten kan en vel regne med at de helt nye farkostene i mange tilfeller ikke vil oppnå toppresultater det første året, men at det vil ta noen tid å innvinne nødvendig erfaring og dyktighet.

Likevel vil figur 2 i store trekk gi et bilde av virkningene av hovedfaktorene i fisket: naturgrunnlaget — i første rekke fiskeforekomster og værforhold — trålerflåten fangsteffektivitet, samt priser og avsetningsforhold for fisken.

Hovedinntrykket av figur 2 er stigende gjennomsnittsfangster pr. tråler inntil årene 1954/55. Deretter følger en betydelig nedgang i fangsttallene både for 1956, 1957 og 1958. I siste året var gjennomsnittsfangsten kommet ned på et nivå som lå lavere enn i begynnelsen av perioden 1949—1958.

Bevegelsen i tallene er, som en ser, stort sett den samme både for gjennomsnittet for *samtlig*e trålere (hele streker) og for gjennomsnittet for de *helårsdrevne* trålerne (brutte streker). Av dette kan en slutte at nedgangen i gjennomsnittsfangstene til

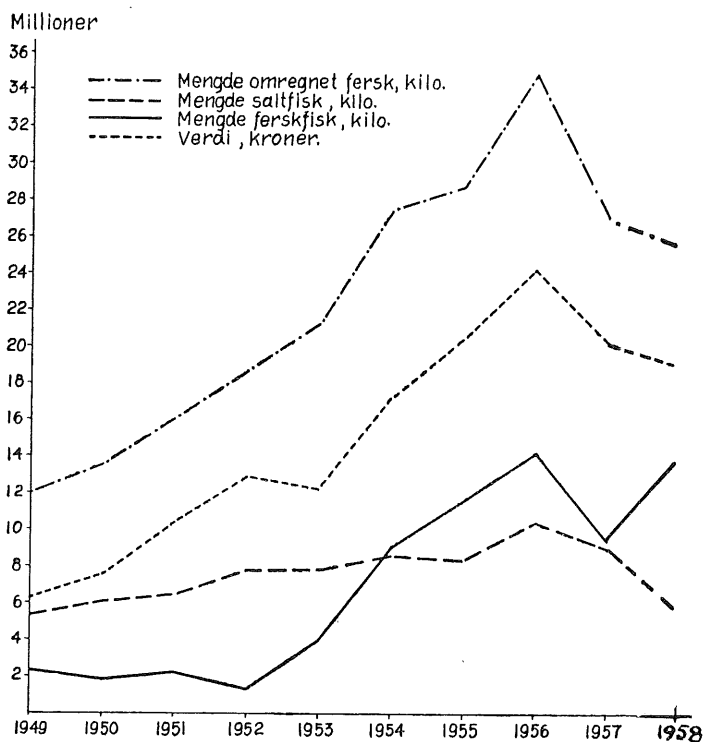

Fig. 1. Alle stortrålere. Fangstmengde og -verdi.

Tab. 2. Fangstmengde i gjennomsnitt pr. farkost 1955—58. Helårsdrevne trålere.

	Farkoster i størrelsen			Alle
	300/399 br.tonn	400/499 br.tonn	500/699 br.tonn	
Fangstmengde tonn				
1955	1.582	1.565	1.706	1.620
1956	1.479	1.435	1.889	1.538
1957	1.319	1 124	1.078	1.187
1958	1.226	1.058	1.130	1.146

samtlig e stortrålere ikke kan skyldes mindre intensiv drift, d. v. s. at det er blitt relativt flere trålere som har vært i drift bare en del av året.

Av tabell 2 går det fram at de største, helårsdrevne trålerne både i 1955 og 1956 hadde større fangstmengde enn de minste og mellomstore. Men i 1957 og 1958 var forholdet det motsatte. Da var det de minste trålerne som hadde de største fangstmengdene.

Dessuten viser tabell 2 klart at fangstmengden har vært fallende i perioden 1955—1958 for alle tre farkostgruppers vedkommende. Sterkest var nedgangen for de største trålerne, minst var nedgangen for de minste trålerne.

Når en i tillegg til det som er pekt på ovenfor tar med i betraktningen at avsetningsforholdene har vært gode i de senere årene, må hovedårsaken til den betydelige nedgangen i gjennomsnittsfang-

Fangstmengden i 1952 = 100

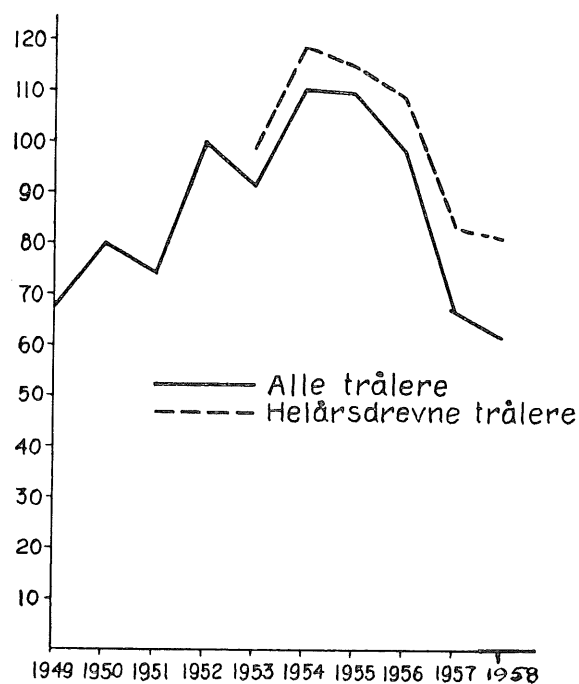

Fig. 2. Gjennomsnittlig fangstmengde pr. tråler.

sten til stortrålernes søkes i sviakt i selve naturgrunnlaget. Med dette menes at små fiskeforekomster og dårlige værforhold må ha vært hovedårsaken til de dårlige fangstresultater i de senere år.

Driftsresultatene i 1958.

I det etterfølgende skal en se nærmere på hvorledes driftsresultatene ble for trålerne under de fangst-avsetnings- og kostnadsforhold som rådet i 1958.

En viser til tabell 3, der en for sammenlikningens skyld har tatt med regnskapstall for hvert av årene fra og med 1953. Beløpene i tabellen er avrundet til nærmeste hundre kroner.

Regnskapstallene for 1958 bygger på oppgaver fra 15 farkoster som må sies å ha hatt full virksomhet i året.

Driftsinntekter.

Mens gjennomsnittsfangsten for de helårsdrevne trålerne gikk ned fra 1.187 tonn i 1957 til 1.146 tonn i 1958, d. v. s. med 3,5 prosent, gikk de gjennomsnittlige driftsinntekter ned fra kr. 965.000 til kr. 896.800, d. v. s. med 7 prosent. Som nevnt foran falt gjennomsnittsprisen pr. kg råfisk fra 75 øre til 72 øre fra 1957 til 1958, og dette forklarer at en fikk en relativt større nedgang i fangstverdien enn i fangstmengden.

Driftsinntektene omfatter verdien av saltfisk, ferskfisk og biprodukter. Avgift til omsetningslag er trukket fra. Spredningen omkring den gjennomsnittlige driftsinntekt på kr. 896.800 så slik ut: 3 farkoster hadde kr. 600.000—799.000, 8 farkoster hadde kr. 800.000—999.000 og 4 farkoster hadde kr. 1.000.000—1.199.000 i driftsinntekt. Det var med andre ord ikke én av de helårsdrevne trålerne som hadde over 1,2 mill. kroner i driftsinntekt i 1958, mens dette var tilfelle med 18 prosent av dem i 1957, og 53 prosent i 1956.

Det ble pekt på ovenfor at skilnaden mellom den gjennomsnittlige driftsinntekten til de 17 helårsdrevne trålerne i 1957 og de 15 helårsdrevne trålerne i 1958 utgjorde 7 prosent. Betrakter en de 14 helårsdrevne trålerne som var med i *begge år* finner en omtrent samme prosentnedgang.

Det kan i denne sammenheng nevnes at av de ovennevnte 14 trålere var det 4 som utelukkende leverte fisken fersk i begge år. Disse 4 trålere hadde om lag 7 prosent lavere kvantum i 1958 enn året før, men om lag 4 prosent høyere verdi. De øvrige 10 trålere hadde om lag samme kvantum som i 1957, men nesten 12 prosent lavere verdi.

Mannskapets inntekter.

Av driftsinntektene tilfalt det mannskapet i alt kr. 400.100 pr. farkost i 1958. Dette beløp omfatter alt vederlag til arbeidet i form av lott-inntekter, faste hyrer, ekstralotter og proviant til den delen av mannskapet som hadde fri kost.

Mannskapsstyrken varierte fra 22 til 30 mann på de ulike farkoster og virksomheter, gjennomsnittlig bemanning var 26 mann. Ferskfisktrålerne hadde gjennomgående lavere bemanning enn de øvrige, nemlig 22—24 mann pr. farkost.

Fiskerlotten, d. v. s. den lott som ble utbetalt til den vanlige fisker for samtlige turer i løpet av året, var i 1958 kr. 12.900 i gjennomsnitt pr. farkost. Året før lå fiskerlotten på kr. 13.200, og i 1955 — som var toppåret — beløp den seg til kr. 18.400.

Spredningen omkring den gjennomsnittlige fiskerlotten i 1958, kr. 12.900, så slik ut:

1 farkost ga lott på kr.	8.000—	9.999
5 » » » » »	10.000—	11.999
4 » » » » »	12.000—	13.999
4 » » » » »	14.000—	15.999
1 » » » » »	16.000—	17.999

Til sammenlikning kan det nevnes at i 1956, som for mannskapet måtte betraktes som et middels år, ga hele 47 prosent av trålerne lotter på mer enn kr. 16.000. Tilsvarende tall for 1958 var 7 prosent.

I tabell 3 er i tillegg i fiskerlotten gitt opp et annet inntektsgrep, nemlig *årlig inntekt pr. mann* (punkt 8). Dette svarer til de totale mannskapsinntekter (punkt 2) dividert med antall mann i alt (punkt 10). Denne størrelsen inkluderer således de faste hyrer og ekstralottene.

Mannskapets inntekter utregnet pr. ukeverk ble i 1958 kr. 360 i gjennomsnitt. Mannskapets totale antall ukeverk er da regnet slik: For de faste mannskaper er regnet med full sysselsetting på farkostene hele året. For de øvrige av mannskapet har en regnet med den tid disse ikke har kunnet ta annet lønnet arbeid, d. v. s. den tid farkosten har vært i sjøen pluss kortere opphold ved land og lossing og utrustning til ny tur.

Proviantutgiftene kan anslås til om lag 8 kroner pr. mann pr. dag. Disse utgifter kommer til fradrag i *fiskernes lott*. De øvrige av mannskapet har fri proviant.

Rederiets inntekter og kostnader.

Rederiets andel av driftsinntektene utgjorde i 1958 kr. 496.700 i gjennomsnitt pr. farkost.

Rederiets driftskostnader beløp seg til kr. 531.100 pr. farkost når en ikke tar med avskrivning på far-

Tab. 3. Driftsresultater for helårsdrevne stortrålere 1953–1958. Gjennomsnitt pr. farkost.

	1953	1954	1955	1956	1957	1958
1. Driftsinntekter i alt kr.	1.047.800	1.209.500	1.325.000	1.150.300	965.000	896.800
Herav til:						
2. Mannskapet -	471.900	524.900	548.800	477.100	432.500	400.100
3. Rederiet -	575.900	684.600	776.200	673.200	532.500	496.700
4. Rederiets kostnader -	562.400	584.400	562.400	607.200	616.400	531.100
Herav utgjorde:						
a. Drivstoff og maskinrekvisita -	234.400	250.900	251.600	267.800	300.200	236.500
b. Is, salt og emballasje -	45.800	38.200	38.300	45.700	37.900	20.800
c. Leid arbeidshjelp -	12.800	16.200	16.200	24.100	14.700	13.600
d. Assurans av farkosten -	45.900	49.200	41.100	39.200	36.900	38.000
e. Vedlikehold og avskrivning på trålutstyret -	86.500	95.000	91.000	85.600	84.500	95.100
f. Vedlikehold av farkosten -	86.000	77.500	74.300	95.300	89.300	77.200
g. Administrasjon -	18.700	18.300	26.200	25.600	26.700	22.900
h. Sosiale utgifter -	7.300	7.900	7.100	5.300	8.600	12.400
i. Diverse uspesifisert -	25.000	31.200	16.600	18.600	17.600	14.600
5. Renteutgifter -	35.400	38.300	22.300	22.200	28.000	34.900
6. Punkt 3 ÷ punkt 4 -	13.500	100.200	213.800	66.000	÷83.900	÷34.400
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk -	370	390	430	400	380	360
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på -	16.200	18 000	19 300	17 400	15 900	15 500
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker -	13.700	16.600	18.400	16.100	13.200	12.900
10. Antall mann pr. farkost	29,2	29,2	29,4	27,4	27,2	25,8
11. Antall døgn i sjøen	286	274	252	243	230	247
12. Antall døgn under fiske	228	231	208	203	194	218
13. Fangstmengde saltfisk, tonn	639	527	524	478	398	215
14. Fangstmengde ferskfisk, tonn	255	706	701	716	502	770
15. Fangstmengde i alt, omregnet til ferskfiskvekt, tonn ¹	1.384	1.668	1.620	1.538 ¹	1.187	1.146
16. Farkoststørrelse, br.-tonn	496	500	464	427	433	425
Motor, HK	840	870	796	733	760	737
Antall farkoster med i undersøkelsen	12	12	14	19	17	15

¹ Eksklusiv biprodukter.

kosten. I forhold til 1957 var dette en reduksjon på 14 prosent. Nå var imidlertid sammensetningen av farkostutvalgene noe forskjellig i de to årene. Men dette spilte likevel liten rolle. For de 14 trålerne som var med i begge årene, var således de gjennomsnittlige driftskostnadene kr. 540.600 i 1958, mot kr. 618.100 i 1957, kostnadsreduksjonen var m. a. o. 13 prosent.

Av tabell 3 går det fram at det var på kostnads-posten 4 a, drivstoff og maskinrekvisita, en fikk den alt overveiende delen av reduksjonen fra 1957 til 1958. Dette henger sammen med prisbevegelsen på drivstoffer. Som følge av Suez-krisen steg prisene på drivstoffer kraftig både i 1956 og 1957, men falt senere igjen slik at en i løpet av 1958 nesten kom ned på det nivå som gjaldt før den sterke prisstigningen satte inn.

Det kan nevnes at de 14 trålerne som var med i undersøkelsen i begge år hadde gjennomsnittlige

drivstoffkostnader på kr. 290 900 i 1957 og kr. 241.900 i 1958, d. v. s. om lag 17 prosent lavere drivstoffkostnader i siste året.

Av øvrige driftskostnader som lå lavere i 1958 enn året før, kan nevnes posten «Is, salt og emballasje», og vedlikehold av farkosten. På den annen side lå redskapskostnadene høyere i 1958 enn året før.

For igjen å betrakte de 14 trålerne som var med i begge år, — finner en at samlet gikk de andre kostnadene enn drivstoffene ned med om lag kr. 30.000 fra 1957 til 1958.

Den størrelsen som er gjengitt i punkt 6 i tabell 3 viser det beløp som ble igjen til avskrivning på farkosten samt forrentning av den investerte kapital i farkost og redskaper. I årene 1953–1956 varerte denne størrelse mellom kr. 13.500 og kr. 213.800. For de 17 helårsdrevne trålerne som var med i 1957-undersøkelsen var tallet negativt, ÷ kr.

83.000. I 1958 var «underskottet» ikke fullt så stort, nemlig gjennomsnittlig kr. 34.400 for de 15 helårsdrevne farkostene som var med dette året. Dette til tross for at inntektene var lavere i 1958. Imidlertid var, som før nevnt, også driftskostnadene betydelig lavere i 1958 enn året før.

Spredningen omkring denne nettostørrelse på ÷ kr. 34.400 så slik ut: 3 trålere hadde kr. 0—49.999, og 4 trålere hadde kr. 50.000—99.999. (Av disse 7 trålere drev 2 saltfisktilvirking, 2 ferskfisktilvirking og 3 kombinert salt- og ferskfisktilvirking). De øvrige 8 trålere hadde mindre enn 0 til avskrivning og forrentning. (4 ferskfisktrålere, 1 saltfisktråler og 3 kombinerte). Til sammenlikning kan nevnes at i 1956 var det bare 3 av 19 trålere som hadde mindre enn 0, mens hele 11 hadde over kr. 100.000 til avskrivning og forrentning. I 1955 var det ingen av 14 trålere som hadde mindre enn 0, mens 12 hadde over kr. 100.000, og av disse igjen hadde 3 mer enn kr. 300.000.

Skal en komme fram til en riktig, tallmessig uttrykk for driftsunderskottet i 1958, må en beregne avskrivninger på farkostene. Dette byr på atskillige vansker, — særlig er det vanskelig å få et brukbart uttrykk for hva flåten ville kostet ny i dag. Det er dette verdigrunnlag som nyttes ved avskrivningsberegningene i undersøkelsen. Men også flåtens økonomiske levetid er vanskelig å fastslå.

På oppgaveskjemaene ble det stilt spørsmål om farkostens bokførte verdi, om antatt gjenanskaffingsverdi i dag, og om avskrivningene. Ikke alle svarte på disse spørsmål.

Den bokførte verdi av 13 av de 15 trålerne beløp seg til gjennomsnittlig kr. 947.000 pr. farkost. Gjenanskaffingsverdien for disse 13 trålerne ble anslått til om lag kr. 2.400.000 pr. farkost, — altså til over det doble av den bokførte verdi. Gjennomsnittsalderen var 15,3 år fra opprinnelig byggeår. 7 av trålerne har imidlertid vært ombygd i de senere år.

Regner en med at trålerne har en økonomisk levetid som svarer til en avskrivningsats på 4—5 prosent pr. år, vil en få et avskrivningsbeløp på kr. 95.000—120.000. En nytter da det foran nevnte verdigrunnlag på 2,4 mill. kroner pr. farkost. Det er mulig at verdigrunnlaget i denne relasjon er noe overvurdert. Når en antyder en gjenanskaffingspris på en tråler, blir det vel neppe nå-prisen på en farkost av nøyaktig samme slaget som den farkosten en har, men heller på en forbedret type av høyere standard og sannsynligvis også av høyere verdi. På den annen side kan det være et spørsmål om ikke en levetid på 20—25 år (avskrivningsprosent på 4—5 pst. pr. år) er i høyeste laget. Imidlertid skulle det

før nevnte avskrivningsbeløp på kr. 95.000—120.000 pr. farkost kunne nyttes som en brukbar tilnærming.

Driftsunderskottet kommer dermed opp i om lag kr. 130.000—155.000 pr. tråler i 1958. Faktisk ga ingen av de 15 stortrålerne i 1958 driftsoverskott til rederiet dersom en regner med slike avskrivninger som er nevnt ovenfor. Til sammenlikning kan nevnes at i 1956 hadde om lag halvparten av de helårsdrevne stortrålerne større eller mindre driftsunderskott, en fjerdepart hadde driftsoverskott på under kr. 50.000, mens om lag en fjerdepart hadde driftsoverskott på kr. 50.000—150.000.

Driftsresultater for ulike størrelsesgrupper.

I tabell 4 er materialet for de 15 helårsdrevne stortrålerne bearbejdet i tre grupper: trålere i størrelsen 300—399 br.tonn, 400—499 br. tonn og 500—599 br.tonn. Dessuten er det tatt med i samme tabell regnskapstall for ytterligere 5 stortrålere som i tillegg til trålfiske drev vintersildfiske i 1958.

Bedømt etter fangstmengden (omregnet i fersk vekt) lå de minste trålerene gunstigst an i 1958, — et forhold som for øvrig også gjorde seg gjeldende året før. Imidlertid lå driftsinntektene — på grunn av relativt stor andel ferskfisk — om lag kr. 100.000 lavere enn på de største trålerne. Trålerne i mellomgruppen hadde både lavest fangstmengde og fangstverdi. Til gjengjeld lå også driftskostnadene noe lavere for den sistnevnte gruppes vedkommende.

Det var ikke særlig stor skilnad i driftskostnadene (eksklusiv avskrivning på farkosten) fra de minste til de største trålerne, — i alt bare om lag kr. 40.000 i gjennomsnitt pr. farkost. Drivstoffkostnadene på de mellomstore og største farkostene lå f. eks. bare om lag 5 prosent høyere enn på de minste farkostene. Dette kommer delvis av ulike sammensetning av dampfarkoster og motorfarkoster i de tre gruppene. Det kan nevnes at 4 dampfarkoster i gruppen 400—499 br.tonn hadde gjennomsnittlig om lag kr. 35.000 mer i drivstoffkostnader enn 6 dampfarkoster i gruppen 300—399 br.tonn. De to motortrålerne i gruppen 500—599 br.tonn hadde gjennomsnittlig om lag kr. 40.000 høyere drivstoffkostnader enn de to motortrålerne i gruppen 400—499 br.tonn.

En annen grunn til at de totale driftskostnader lå relativt høyt på de minste trålerne, var de store vedlikeholds- og redskapskostnadene som disse farkoster hadde.

Det går fram av tabellen at de største trålerne så vidt greide å dekke driftskostnadene (herunder ikke medregnet avskrivning på farkosten), mens de mel-

Tab. 4. Driftsresultater for trålere i ulike grupper 1958. Gjennomsnitt pr. farkost.

	Trålfiske med helårsdrevne trålere i størrelsen			Trålfiske og vintersild- fiske med farkoster i størrelsen 300—499
	300—399 brutto tonn	400—499 brutto tonn	500—699 brutto tonn	brutto tonn
1. Driftsinntekter i alt kr.	893.700	868.200	994.000	591.500 ²
Herav til:				
2. Mannskapet	413.000	379.000	418.600	284.100
3. Rederiet.....				
	480.700	489.200	575.400	307.400
4. Rederiets kostnader	532.500	514.700	575,100	422.000
Herav utgjorde:				
a. Drivstoff og maskinrekvisita	230.400	241.900	241.900	165.500
b. Is, salt og emballasje	14.000	27.800	23.200	18.600
c. Leid arbeidshjelp	15.100	12.600	11.500	6.100
d. Assurance av farkosten	32.800	33.500	69.900	48.700
e. Vedlikehold og avskrivning på trålutstyret	99.600	90.000	94.600	76.000
f. Vedlikehold av farkosten	96.800	57.400	68.200	59.800
g. Administrasjon	21.700	20.600	33.600	19.700
h. Sosiale utgifter	13.600	10.600	13.700	7.700
i. Diverse uspesifisert	8.500	20.300	18.500	19.900
5. Renteutgifter	37.900	22.000	62.700	30.700
6. Punkt 3 ÷ punkt 4	÷51.800	÷25.200	300	÷114.600
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk	390	340	330	250
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på	17.100	14.300	14.300	11.400
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker	14.000	12.000	12.000	8.300
10. Antall mann pr. farkost	24,2	26,5	29,3	24,9
11. Antall døgn i sjøen	247	247	248	268
12. Antall døgn under fiske	218	220	207	221
13. Fangstmengde saltfisk, tonn	112	301	323	258
14. Fangstmengde ferskfisk, tonn	1 034	541	535	197
15. Fangstmengde i alt, omregnet til ferskfiskvekt, tonn ¹	1 226	1 058	1 130	627 ³
16. Farkoststørrelse, br.-tonn	329	469	630	386
Motor, HK	615	792	1 000	690
Antall farkoster med i undersøkelsen	7	6	2 ⁴	5

¹ Eksklusiv biprodukter. ² Herav kr. 45.800 fra vintersildfisket. ³ Hertil kommer 195 tonn sild. ⁴ En av trålerne var ute av drift et par måneder i slutten av året p.g.a. verkstedsopphold.

lom-store og minste trålerne manglet henholdsvis om lag kr. 25.000 og kr. 50.000 for å dekke disse kostnader.

Ovenfor ble avskrivningene for alle 15 trålerne anslått til kr. 95.000—120.000 pr. farkost, d. v. s. kr. 226—282 pr. br.tonn. Dersom en forutsetter like stor avskrivning pr. br.tonn i de ulike farkostgrupper i tabell 4, får en følgende gjennomsnittlige avskrivninger pr. farkost: kr. 75.000—95.000 i gruppen 300—399 br.tonn, kr. 105.000—130.000 i gruppen 400—499 br.tonn og kr. 140.000—180.000 i gruppen 500—699 br.tonn.

Etter slike avskrivninger på farkosten, skulle driftsunderskottet bli om lag kr. 125.000—145.000 på de minste trålerne, om lag kr. 130.000—155.000

på de mellomstore og kr. 140.000—180.000 på de største trålerne.

Ser en på avlønningen til mannskapet (punkt 7, 8 og 9 i tabell 4, finner en at det var de minste trålerne som lå best an. Fiskerlotten lå f. eks. et par tusen kroner høyere på de minste trålerne enn på de største, til tross for at fangstinntekten var om lag kr. 100.000 høyere på de sistnevnte. Men her kommer bemanningen inn i bildet. Det var gjennomsnittlig 5 mann mer på de største trålerne enn på de minste.

Til slutt skal en peke på at de 5 trålerne som drev kombinert virksomhet — vintersildfiske og tråling — hadde vesentlig lavere fangstinntekter enn like store farkoster som drev bare tråling. Av de

gjennomsnittlige fangstinntekter på kr. 591.500 pr. farkost var det bare om lag kr. 46.000 som skrev seg fra vintersildfisket. Til sammenlikning kan nevnes at 3 trålere som drev kombinert virksomhet i 1957, hadde fangstinntekter på kr. 998.200 pr. farkost det året, hvorav hele kr. 308.600 skrev seg fra vintersildfisket. Både på trålfiske og vintersildfisket lå med andre ord inntektene betydelig lavere i 1958.

Til tross for at de 5 trålerne som drev kombinert vintersildfiske og tråling hadde relativt lavere driftskostnader, fikk de et betydelig driftsunderskott i 1958. Beregner en avskrivninger på samme måte som for de øvrige trålerne, framkommer et driftsunderskott på et par hundre tusen i gjennomsnitt for de kombinerte trålerne. En ser også at fiskerlotten lå atskillig lavere på de kombinerte trålerne enn på de øvrige.

Konklusjon.

Driftsåret 1958 var som følge av svikt i naturgrunnlaget fangstmessig sett et dårlig år for stortrålerne. Både det totale fangstkvantum for alle trålere og gjennomsnittsfangstene pr. tråler lå betydelig lavere enn i de fire foregående år.

Avsetningsforholdene var stort sett gode i 1958, men i gjennomsnitt for både ferskfisk og saltfisk lå prisene litt lavere enn året før.

De helårsdrevne stortrålerne hadde noe lavere gjennomsnittsinntekt i 1958 enn i året før. Imidlertid hadde de også lavere driftskostnader, slik at driftsunderskottet ikke ble fullt så stort som i 1957, det året som ga det dårligste driftsresultatet i årrekken 1952—1958.

Mannskapetets inntekter lå noe lavere i 1958 enn i 1957, og vesentlig lavere enn i årrekken 1952—1956.

Utlandet forts. fra side 23.

Strammere priser på California-sardiner.

I desemberutgaven av «Pacific Fisherman» opplyses det at markedet for California-sardiner var stigende i november. Det sto nemlig klart, at pakningskvantumet ikke ville bli stort. Denne høyere pris utelukket mulighetene for salg av nevneverdige mengder California-sardiner til det britiske marked — prisen er ikke på linje konkurransemessig.

Det ble rapportert at Fillipinene tok et begrenset kvantum. Innenlandsmarkedet ble meldt å være «only fair».

Ovale i tomatsaus ble solgt fra \$ 7,25—\$ 7,50, høye \$ 4,75—\$ 5,25 og 5-unser \$ 6—\$ 6,25.

Toll-lettelse for frossen laks i United Kingdom betyr meget for British Columbia.

I desemberutgaven av «Pacific Fisherman» opplyses det at ytterligere lettelse i restriksjonene i UK, som ble bekjentgjort i begynnelsen av november, vil ha en potensiell verdi for British Columbia på 1 mill. dollars i form av økt salg av fersk og frossen laks.

Gradvis bedring av Storbritannias finansielle stilling har åpnet adgang for import av en rekke produkter, som har stått på restriksjonslisten siden siste krig, og et av dem er frossen laks. Storbritannia har vært omhyggelig med kun å lempe på restriksjoner for varer som ikke står i konkurranseforhold til landets egne næringer. Kveite for eks. er ikke inkludert blant annet fordi import av sådan vil bety konkurranse med lysing, hvorav meget produseres av de statsstøttede britiske fiskere.

Tysk stortråler drev vellykket forsøksfiske med pelagisk trål.

«Dansk Fiskeritidende» (1. jan. 1960) opplyser at den vesttyske motortråler «Rendsburg» på en forsøksstur har gjennomprøvet en pelagisk trål. Resultatet ble en suksess. Mens andre trålere i samme område bare fikk beskjedne fangster, dro man fra «Rendsburg» bare fulle sekker ombord i de tolv dagene for-

søket varte. «Rendsburg» prøvde forskjellige nye pelagiske trålnøter forarbeidet av kunststoffer som var konstruerte i samarbeid med Forskningsanstalten for Fiskeri, Hamburg. Hver trål styres med en såkalt nett-sonde, som består av en ekkograf anbragt på trålens overkant. Den gir skipperen mulighet til å kontrollere trålens dybde, dens åpningshøyde og til og med de fisk som passerer trållåpningen. Det lyktes skipperen gjennom farts- og lineforandringer også å fange sildestimer som sto høyt i havet. Enn videre ble det fanget sei, makrell, kollmule, brisling og til og med håbrann.

Det hollandske sildefiske.

I uken som endte 2. januar 1960 ble det i hollandske havner innbrakt 18 038 tnr. saltsild mot 22 373 tnr. samme uke forrige år. Totalfangsten for sesongen 1959 blir dermed 249 612 tnr. matjessild, 153 590 tnr. fullsild, 243 579 tnr. rundsaltet og 26 189 tnr. tomsild — i alt 672 970 tnr. mot 661 491 tnr. i 1958.

Polsk størjeekspedisjon i afrikansk farvann.

I januarutgaven av «World Fishing» opplyses det, at den første størjefiskeekspedisjon som overhode er sendt ut fra Polen nå arbeider i afrikanske farvann. Ekspedisjonen er kommet i stand etter undersøkelsesarbeider som er utført i disse farvann av Det polske Havfiskeinstituts fartøy «Birkut» og Den polske Havfiskeskoles fartøy «Turlejski».

Ekspedisjonen som er utrustet av den polske stats fiskeriforetakende ARKA, har kaptein M. Marcinowski som leder ombord i superkutteren GDY — 210, som er spesialkonstruert for tunafiske. Etter innledende fire måneders operasjoner i Biskaya-bukten vil den fortsette til farvann utfor Senegal, hvor den vil nyte godt av samarbeid med de franske kooperative selskap Isosakoa, Saint Jean de Luz.

N. ANTHONISEN & CO.	
ETABL. 1868	Kjøper av tørrfisk, saltfisk, saltrogn.
BERGEN	Bortleier kjølelager for lettsaltet sild.
TLF. 13 307	Store fryserom. Dypfrysing.

Rapport over F/F «Johan Hjort»'s tokt til Nordvest-Afrika

Av avdelingsleder *Finn Devold*.

I de senere år er det innløpet en hel del rapporter om fiskeforekomstene ut for Vest-Afrika. Japanerne som er i full gang med å utvikle et verdensomfattende fiske, har i de siste år utviklet et storstilet størjefiske med hovedstasjon i Dakar. Russiske undersøkelser i de to siste år har også brakt på det rene at moderne fiske fra fabrikkskip eller fiskefartøyer som arbeider med moderskip har et meget brukbart felt i Guineabukten. På bakgrunn av svikten i de store norske sesongfiskerier falt det naturlig å undersøke om området ut for Vest-Afrika også var brukbart for norske fiskere. Det ble derfor utarbeidet en plan for en undersøkelse med havforskningsfartøyet «Johan Hjort».

Planen gikk ut på å utruste F/F «Johan Hjort» med vanlige norske fiskeredskaper og forsøke disse i den utstrekning tiden tillot. Videre å undersøke landingsmuligheter for fisk i de viktigste havner på strekningen Tanger—Dakar. Deltakelsen i ekspedisjonen burde gjøres så allsidig som mulig med spesialister på de forskjellige felter, så man foruten fiskeforekomstene også kunne få et begrep om de hydrografiske forhold, produksjonen og planktonforekomstene. På grunn av årstiden skulle hovedarbeidet legges i området mellom Kanariøyene og Dakar.

2. november gikk F/F «Johan Hjort» fra Bergen for å gå direkte til Casablanca, hvor en nærmere kunne diskutere toktets planer med konsul Stornes, som i en mennskealder har arbeidet på denne kyststrekning, og hvis rapporter om fiskeriforholdene var til stor hjelp under utforming av de foreløpige planer for toktet.

F/F «Johan Hjort» ble ført av kaptein Petter Myrseth og den vitenskapelige stab besto av:

Avdelingsleder Finn Devold, leder.

Havforsker dr. phil. K. P. Wiborg, planktonundersøkelser.

Havforsker Grim Berge, produksjonsmålinger.

Havforsker A. Hylan, bunnfiske.

Vitenskapelig assistent J. Hamre, størje- og haiundersøkelser.

Havforskerassistent P. Myrland, oseanografi.

Konstruktør Kr. Wilhelmsen, tegner.

Teknisk assistent W. Garlung.

Asdicpersonalet besto av:

Instrumentsjef G. Vestnes og

Operatørene O. Bjerke og W. Løtvedt.

Videre ble det for toktet lyret en bas som kan fiske med så vel størje-, som sildenot, notbas S. Hufthammer.

F/F «Johan Hjort» hadde dessuten den vanlige besetning så hele ekspedisjonen omfattet 42 mann.

Etter avgang fra Bergen anløp vi Vindenes for å ta en sildenot ombord og Torangsvåg for å hente en størjenot. Vi hadde videre med vanlig torsketrål, som i posen ble forsynt med 32 omfars notlin for også å kunne fange mindre fisk.

Ekspedisjonen har hele tiden vært begunstiget av godt vær og har overhodet ikke vært værhindret en eneste dag.

F/F «Johan Hjort» anløp følgende havner: Casablanca, Agadir, Port Etienne, Dakar, Las Palmas, Tanger og Gibraltar.

Det ble foretatt en rekke fiskeforsøk under toktet med trål og håbrannliner.

Sardinforekomster hadde vi kontakt med utenfor Safi og herfra sydover til Agadir. De observerte sardinstimer var små og uten interesse for eventuelt norsk fiske. Sesongen var imidlertid i ferd med å ebbe ut, så tidspunktet var uheldig for sardinundersøkelsene, selv under den beste sesong er fangster på over 100 hl sardiner en sjeldenhet.

Sardinella, som vi håpet å få kontakt med i Dakar-området, var etter erfarne folks mening lengre syd og øst, og vi hadde ingen kontakt med stimer av denne fisk. Vi utvidet undersøkelsene til ca. 70 kv.-mil syd for Dakar og kom i eggakanten opp i store stimer av en makrellstørje-liknende fisk, såkalt strippet pelamide (*Katsuwonus pelamis*). Stimene holdt seg i overflaten hele dagen og vi kunne telle tre-fire store stimer samtidig innen synsvidde i et område som strakte seg fra vest av Dakar til vår sydligste posisjon, Hvor langt videre sydover stimene forekom, vet vi ikke. Notbas Hufthammer gjorde to notkast med vår 180 favners lange og 30 favners dype snurpenot. Første kastet ga bare 10 fisk, mens neste kast ga 1070 fisk, som bare var en liten del av

stimen. Pelamiden beveger seg meget hurtig, men var etter basens mening lett å fange selv med vår islandsnot. Under tørking av noten gikk ca. 50 fisk tvers gjennom noten. De nøter som ble anvendt i Lofoten ville være godt skikket til å fange denne fisk med, og det er ingen tvil om at den kan fanges i store kvanta. Den er mørk i kjøttet som en makrellstørje og hver fisk veier rund vel 4 kg. Den nedlegges som størje i Spania. Om sommeren er disse fisk å finne lenger nord. Det fiskes en god del av dem med dorg på høyde med Kanariøyene fra april av.

Franskennene fisker vesentlig Albacore, en noe større art størje som kan gå opp i 20 kg. De fisker denne ved hjelp av levende agn og fiskestenger. Japanerne derimot fisker vesentlig størje som går under navnet Yellowfin med flyteliner. Både Albacore og Yellowfin befant seg lenger syd og øst enn vi kom. Japanerne fisket på 4° nord, altså nesten ved Kongos bredde, da vi var i Dakar.

Konklusjon: Det er innlysende at enkelte fiskefartøyer som vil forsøke å fiske innenfor de strøk av Vest-Afrika som ble undersøkt av «Johan Hjort» ikke vil ha særlig gode sjanser for å få lønnsom drift, medmindre de selv kan fryse fisken ombord og har salgsmulighetene klare på forhånd. Utenlandske skip kan ikke lande fisken i noen av de havner vi anløp. Derimot kan man ordne seg med myndighetene så man får anledning til å lande fisken i transitt. Japanerne nytter således en stor del av kjølelagere i Dakar, hvor de har anledning til å oppbevare frosset agn som de får fra Japan og også oppbevares frossen størje for videre skipning i fryseskip til Italia. De opererer gjennom en franskmann. Norsk virksomhet må først få opprettet et liknende arrangement før fiske kan ta til. En større sammenslutning av fiskefartøyer som er i stand til å leie et frysefartøy som kan ligge i havn eller på selve fiskefeltet og som har salgssapparatet i orden, vil kunne få lønnsom drift på pelamiden. Så vidt en vet, er denne ennå ikke beskattet av japanerne, og nordmennene har en stor fordel når det gjelder å fange denne fisken i og med at vi har erfarne baser. Den beste fartøytype vil være dekknurpe på grunn av den store fart stimene beveger seg med, men den kan også fanges fra snupedorrier. Som nevnt vil nøter beregnet på fangst av torsk eller sei være i høy grad brukbare. Fangsten må leveres til frysefartøy med temmelig stor frysekapasitet.

Fisket etter hai, sverdfisk og størje med håbrannline vil etter våre resultater å dømme også kunne gi lønnsomme fangster, hvis agnspørsmålet, frys-

ingen av fangsten og salgsmulighetene på forhånd er brakt i orden. En etter undertegnede mening heldig kombinasjon ville være å la fartøy av typen «Havkvern» arbeide sammen med 10–12 håbrannfiskere. Fabrikkskipet vil kunne fiske tilstrekkelig fabrikkvare til full drift og samtidig vil den kunne fiske agn til håbrannfiskerne. Hvis de da også har et fryseskip på feltet, kan dette avta fisken som det lønner seg å omsette frossen fra fabrikkskipet og håbrannfiskerne. Når fryseskipene har fått full last, må det levere fangsten i Gibraltar eller Italia eller annet sted hvor de har kontrakt om salg av fangsten. Et slikt prosjekt fordrer minimum to fabrikkskip, 10–12 håbrannfiskere og to frysebåter, slik at det til enhver tid er en frysebåt på feltet for å ta imot fangsten og likeledes et fabrikkskip for levering av nødvendig agn. Som agn er blekksprut utvilsomt best, men hestemakrell og sardinella er også meget brukbart agn.

Det bør advares mot forsøk i hvert fall i høstmånedene i området nord for Kanariøyene. De fiskeforekomster vi kunne påvise i dette område, er ikke bedre enn i våre egne farvann og Nordsjøen. Et godt forberedt og økonomisk vel fundert selskap vil kunne skape et fiske med deltakelse av norske fiskefartøyer i tiden oktober–desember i området syd for Kanariøyene. Det er gode fiskeforekomster som våre erfarne fiskere lett kan fange, men fiske må da drives i forbindelse med moderskip. De største muligheter ligger i området syd for Cap Balanco. Mulighetene syd for Dakar er sannsynligvis ennå større ifølge de russiske undersøkelsene. I høstmånedene har mange av våre fiskefartøyer lite eller intet å gjøre og de som opererer i Nordsjøen har hyppige værforhindringer. Utenfor Vest-Afrika er værforholdene erfaringsmessig de beste på denne årstid. Hvis et forsøk ble satt i gang etter ovenfor anførte linjer, skulle det ikke være nødvendig med så stor kapital. Fartøyene og folkene har vanskelig for å skape regningssvarende drift i denne tid av året. Det som fordrer kapital er utrustningen og leie av fryseskip.

For utnyttelse av pelamideforekomstene syd for Dakar har vi også fartøyer, redskaper og folk ledig i høstmånedene, men også her trengs grundig forberedelse og fryseskip er nødvendig. Helst bør de eventuelt deltakende fartøyer være bygget av stål og selv ha kjølerom. Hvis silke forsøk kan settes i gang allerede fra neste høst, bør F/F «Johan Hjort» gå sydover også neste høst. Forskningsfartøyet bør være der for å rettlede fiskerne og undersøke områdene videre syd og øst for Dakar.

